JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
CARL OTTO LENZ
12 päivänä syyskuuta 1996 *

A — Johdanto

1. Yhdistettyjen asioiden C-88/95, C-102/95 ja C-103/95 taustalla on kolme Juzgado de lo Social de Santiago de Compostelan (La Coruña) ensimmäisen ja toisen jaoston esittämää ennakkoratkaisupyyntöä. Näissä oikeudenkäynneissä on kyse asetuksen (ETY) N:o 1408/71 [1] tiettyjen säännösten soveltuvuudesta määriteltäessä sitä, täyttyvätkö työttömyyskorvausta koskevan oikeuden saamisen edellytykset.

2. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin johtaneet tapahtumat ovat toisiinsa verrattavissa siltä osin kun Espanjan lainsäädännön mukaista työttömyyskorvausta hakevat asianosaiset olivat olleet huomattavan kauan palkatussa työssä Saksan liittotasavallassa ja Alankomaissa ja Espanjaan palattuaan saaneet työttömyyskorvausta ja siltä osin kun he tämän perusteella hakevat luonteeltaan sekalaista etuutta, jolla on tiettyjä sosiaalihuollon etuuden piirteitä.

Kustakin asiasta voidaan todeta seuraavaa:

3. Asia C-88/95 koskee 13.6.1938 syntyneen hakijan oikeutta työttömyyskorvaukseen; hakija oli ollut palkkatyössä eri ajanjaksoja 1.3.1966 ja 17.2.1992 välisenä aikana Saksan liittotasavallassa, jossa hänen osaltaan on maksettu sosiaaliturvajärjestelmän vakuutusmaksuja 165 kuukauden ajan. Työskentelykausiensa aikana hänen osaltaan ei täyttynyt yhtäkään vakuutuskautta Espanjan sosiaaliturvajärjestelmässä. Kantaja sai työttömyyskorvausta vuoden 1992 helmikuusta saman vuoden elokuuhun, kun hän vielä oli Saksassa. Kantaja palasi vuoden 1992 elokuussa Espanjaan, jossa hän aluksi sai 15.8.1992—14.11.1992 työttömyyskorvausta asetuksen (ETY) N:o 1408/71 69 artiklan nojalla. Tämän jälkeen hänelle myönnettiin työttömyyskorvausta Espanjan lainsäädännön perusteella 15.12.1992—14.7.1994, koska hän näytti toteen, että hänellä oli perhe huollettavanaan. Kun oikeus saada tätä korvausta päättyi, hän haki yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitettua työttömyyskorvausta; tässä asiassa on kyse tämän korvauksen myöntämisestä.

4. *Asia C-102/95* koskee 12.4.1937 syntyneen toisen hakijan oikeutta saada työttö-

* Alkuperäinen kieli: saksa.

1 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 konsolidoitu versio (EYVL 1992, C 325, s. 1).

myyskorvausta; hakija oli ollut palkkatyössä 1.10.1971—30.11.1982 Saksan liittotasavallassa, ja hän osoitti maksaneensa siellä sosiaaliturvajärjestelmän vakuutusmaksuja 194 kuukauden ajan. [2] Hän on 5.4.1993 lähtien ollut keskeytyksettä kirjoittautuneena työnhakijaksi. Kantajalle myönnettiin 30.7.1993—29.1.1995 18 kuukauden enimmäisajalta Espanjan lainsäädännön mukainen, kotimaahan palaaville siirtotyöläisille tarkoitettu työttömyyskorvaus. Kantaja vaati, että hänelle myönnettäisiin ja maksettaisiin 30.7.1993 lähtien yli 52-vuotiaille työttömille tarkoitettua työttömyyskorvausta, johon hän väittää edellä esitetyn perusteella vastaisuudessa olevansa oikeutettu.

5. *Asia C-103/95* koskee 11.1.1936 syntyneen kantajan oikeutta työttömyyskorvaukseen. Kantaja on ammatiltaan merimies. Hän osoitti maksaneensa 20 vuoden, 10 kuukauden ja 7 päivän ajan Alankomaiden sosiaaliturvajärjestelmän mukaisia vakuutusmaksuja 20.7.1961—20.5.1982. Kantaja on 1.7.1992 lähtien ollut keskeytyksettä kirjoittautuneena työnhakijaksi. Hänelle myönnettiin 2.7.1992—1.1.1994 Espanjan lainsäädännön mukainen, kotimaahan palaaville siirtotyöläisille tarkoitettu työttömyyskorvaus. Nyt hän hakee yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitettua työttömyyskorvausta.

2 — Nämä tiedot ilmenevät yhteisöjen tuomioistuimen oikeudenkäyntiasiakirjoista. Vakuutusmaksuja on maksettu 1.10.1971—31.10.1982 vain 134 kuukaudelta, joten voidaan olettaa, että vuosiluvuissa tai kuukausien lukumäärissä on virhe.

6. Näille kolmelle asialle on yhteistä, etteivät kantajat voi osoittaa, että heidän osaltaan olisi palkkatyön perusteella täyttynyt yhtään Espanjan sosiaaliturvajärjestelmän mukaista maksukautta. Jokaiselle heistä on kuitenkin eri oikeudellisin perustein myönnetty Espanjan lainsäädännön mukainen työttömyyskorvaus, kun taas yli 52-vuotiaille henkilöille kyseisen korvauksen maksamisen jälkeen maksettavaksi tarkoitettu etuus on evätty. Kyseinen työttömyyskorvaus on luonteeltaan sekalainen etuus.

7. Jotta tämäntyyppistä etuutta ymmärrettäisiin paremmin, on hyödyllistä tietää, että Espanjan lainsäädännön mukainen työttömyysturva käsittää maksuihin perustuvan osan ja korvausluonteisen osan. Ensimmäisellä tarkoitetaan sellaisten etuuksien myöntämistä, joilla paikataan niitä tuloja, jotka jäävät saamatta aiemman työpaikan menetyksen tai työn päivittäisen keston lyhenemisen takia. Näitä etuuksia täydennetään korvausluonteisella osalla, jolla pyritään suojaamaan lainsäädännössä määriteltyihin ryhmiin kuuluvia työntekijöitä. Vaikka tämä työttömyyskorvaus määriteltäisiin tueksi ja vaikka etuuksien suuruus ei riippuisi aiemmin saadun palkan suuruudesta, Espanjan lainsäädännössä edellytetään tiettyjen maksuja koskevien edellytysten täyttymistä. Jotta tämä etuus myönnettäisiin, laissa edellytetään työnhakijaksi kirjoittautumisen lisäksi myös sitä, että asianomainen henkilö on maksanut työttömyysvakuutusjärjestelmän vakuutusmaksuja vähintään kuuden kuukauden ajan silloin, kun hän on ollut mukana työelämässä, ja että hän osoittaa täyttävänsä ikää lukuun ottamatta kaikki edellytykset sosiaaliturvajärjestelmän mukaista maksuihin perustuvaa vanhuuseläkettä koskevan oikeuden saamiselle.

8. *Kansallisen tuomioistuimen* lähtökohtana on, että Espanjan lainsäädännön mukainen, yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitettu työttömyyskorvaus on asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 1 kohdassa ja 4 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettu työttömyysetuus. Kansallinen tuomioistuin toteaa, että vastaajana oleva Espanjan sosiaaliturvalaitos ei myönnä tätä korvausta hakijoille, koska heidän osaltaan ei ole täyttynyt "sosiaaliturvajärjestelmän mukaista vanhuuseläkettä koskevan oikeuden saamisen edellytyksenä olevien maksukausien vähimmäismäärä". Tältä osin kunkin kantajan kohdalta on selvää, että hän on kuulunut jonkun toisen jäsenvaltion (Saksan tai Alankomaiden) sosiaaliturvajärjestelmään ja että hän on täyttänyt vastaavan järjestelmän edellyttämiä, maksujen maksamista ja odotusaikoja koskevat edellytykset saadakseen eläkeiän saavutettuaan kyseisen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmästä maksetun vanhuuseläkkeen. Tästä seuraa, että INEM (Instituto Nacional de Empleo) asettaa kyseistä työttömyyskorvausta koskevan oikeuden saamisen edellytykseksi sen, että korvausta hakeva työntekijä voisi asianomaisena ajankohtana jäädä *Espanjan sosiaaliturvajärjestelmästä maksetulle* eläkkeelle.

9. Tämän edellytyksen täyttää henkilö, joka asetuksen (ETY) N:o 1408/71 45 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen nojalla voi vaatia Espanjan sosiaaliturvajärjestelmästä suhteellisesti määräytyvää eläkettä. Alle vuoden pituisten kausien osalta, joita ei Espanjan eläkevakuutusjärjestelmässä oteta huomioon asetuksen (ETY) N:o 1408/71 48 artiklan nojalla, kyse on samasta ongelmasta kuin silloin, kun tämän järjestelmän vakuutusmaksuja ei ole lainkaan maksettu.

10. Tribunal supremo ratkaisi 28.2.1994 antamassaan täysistuntoratkaisussa erään riidanalaista työttömyyskorvausta koskevan vaatimuksen ja totesi, että henkilö, joka ei kuulu *Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään* ja joka ei ole maksanut maksuja tähän järjestelmään, ei voi saada tätä etuutta. Tämän päätöksen mukaan etuuden maksuvelvollisuutta ei ollut, koska asiassa kantajana ollut henkilö ei voinut saada eläkettä *Espanjassa*.

11. Kansallinen tuomioistuin epäilee sitä, onko tämä tulkinta yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa. Kansallinen tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ennakkoratkaisun seuraaviin kysymyksiin, joista ensimmäinen koskee vain asioita C-102/95 ja C-103/93 ja joista kysymykset 2—4 puolestaan esitetään jokaisessa kolmessa ennakkoratkaisupyynnössä täysin samoin ilmaisuin:

"1) Onko 2.8.1984 annetun lain nro 31/84, sellaisena kuin se oli muutettuna 31.3.1989 annetulla kuninkaan asetuksella nro 3/89, jolla vahvistetaan *Ley General de la Securidad Socialin* (sosiaaliturvaa koskeva yleislaki) kodifioitu teksti, 13 §:n 2 momentissa (nykyään 20.6.1994 annetun kuninkaan asetuksen nro 1/94 215 §:n 3 momentti) säädetty, yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitettu työttömyyskorvaus asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu työttömyysetuus?

Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä:

2) Onko asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 1 kohtaa, sellaisena kuin se on nykyisin voimassa, tulkittava siten, että toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutus- tai työskentelykaudet myöntäessään yli 52-vuotiaille työttömille tarkoitettua työttömyyskorvausta, josta säädetään *Ley General de la Securidad Socialin* kodifioidun tekstin hyväksymisestä 20.6.1994 annetun kuninkaan asetuksen 215 §:n 3 momentissa, siltä osin kuin näiden kausien aikana maksettujen maksujen perusteella henkilöllä on ikäedellytysten täyttyessä oikeus vanhuuseläkkeeseen toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa toimivaltainen laitos sijaitsee?

3) Voidaanko nämä kaudet ottaa huomioon siitä huolimatta, että työntekijä ei ole maksanut vakuutusmaksuja Espanjassa tai kun työntekijä on maksanut niitä alle vuoden ajan, edellyttäen, että hänellä on oikeus vanhuuseläkkeeseen jossakin toisessa jäsenvaltiossa?

4) Onko EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdan ja 51 artiklan vastaista vaatia siirtotyöläisiltä, että saadakseen yli 52-vuotiaille työntekijöille tarkoitetun työttömyyskorvauksen heidän on osoitettava, että vaaditun iän täytettyään heillä on oikeus saada Espanjan sosiaaliturvajärjestelmästä maksettavaa vanhuuseläkettä, kun taas siirtotyöläisillä, jotka osoittavat, että heillä on tällainen oikeus jossain toisessa jäsenvaltiossa, ei ole oikeutta kyseiseen korvaukseen?"

12. Kansallisessa tuomioistuimessa kantajina olevat henkilöt, Espanjan hallitus ja komissio ovat osallistuneet oikeudenkäyntiin. Heidän esittämiään huomautuksia tarkastellaan oikeudellisten seikkojen arvioinnin yhteydessä.

B — Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

I — *Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys*

13. Asianosaiset ovat yksimielisesti ehdottaneet, että ensimmäiseen kysymykseen vastattaisiin myöntävästi.

14. Kansallisessa tuomioistuimessa *kantajina olevat henkilöt* viittaavat ensinnäkin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklaan, jossa määritellään asetuksen asiallinen soveltamisala. Tämän artiklan 1 kohdan, jonka mukaan asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön,

joka koskee kyseisessä kohdassa lueteltuja sosiaaliturvan aloja, g alakohdassa mainitaan työttömyysetuudet. Kantajat ovat lisäksi sitä mieltä, että riidanalainen etuus kuuluu 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun maksuihin perustumattomaan sosiaaliturvajärjestelmään; tällä luokittelulla ei kuitenkaan ole ratkaisevaa merkitystä sille, kuuluuko etuus asetuksen soveltamisalaan. Kantajat perustavat väitteensä ennen kaikkea Espanjan hallituksen julistukseen, [3] jolla kyseinen hallitus ilmoittaa etuuden kuuluvan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltamisalaan. Lisäksi kantajat tukeutuvat yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan tällainen julistus riittää, jotta etuus kuuluu asetuksen soveltamisalaan [4]. Kantajat huomauttavat, että yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut kyseisen etuuden kuuluvan asetuksen soveltamisalaan. [5] Myös Espanjan lainsäädännössä lähdetään siitä, että kyseessä on avustusluonteinen työttömyyskorvaus. Kantajat huomauttavat myös, että Tribunal supremolla [6] ei ole ollut epäilyksiä siitä, ettei kyseinen etuus kuuluisi asetuksen soveltamisalaan.

15. *Espanjan hallitus* huomauttaa muuttaneensa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 5 artiklan mukaisesti tekemäänsä julistusta, joten asetuksen soveltuvuudesta kyseiseen työttömyyskorvaukseen ei enää ole epäilystäkään. [7]

16. Komissio viittaa niihin huomautuksiin, jotka se on esittänyt riidanalaisen etuuden luokittelemisesta yhdistetyissä asioissa C-422/93, C-423/93 ja C-424/93, joissa se kannatti asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltamista kyseiseen etuuteen. Komissio viittaa myöskin julkisasiamies Elmerin näissä yhdistetyissä asioissa 21.2.1995 antamaan ratkaisuehdotukseen. [8] Huomautuksissa ja ratkaisuehdotuksessa esitettyjen seikkojen johdosta komissio katsoo tässäkin oikeudenkäynnissä, ettei kyseisen etuuden kuulumisesta asetuksen (ETY) N:o 1408/71 aineelliseen soveltamisalaan ole epäilystä.

17. Myös minä katson näiden asianosaisten yksityiskohtaisesti esittämien vakuuttavien perustelujen johdosta, että riidanalainen korvausetuus kuuluu asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltamisalaan; katson, ettei kyseessä ole asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävä, asetuksen 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu sosiaalihuollon etuus.

18. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

"2.8.1984 annetun lain nro 31/84, sellaisena kuin kyseinen laki 31.3.1989 annetussa kuninkaan asetuksessa, 13 §:n 2 momentin (nykyään 20.6.1994 annetun kuninkaan asetuksen nro 1/94 215 §:n 3 momentti) mukaista,

3 — EYVL 1993, C 321, s. 2.

4 — Ks. asia 35/77, Beerens, tuomio 29.11.1977 (Kok. 1977, s. 2249, 9 kohta); ks. myös asia 70/80, Vigier, tuomio 27.1.1981 (Kok. 1981, s. 229, 15 kohta).

5 — Yhdistetyt asiat C-422/93, C-423/93 ja C-424/93, Zabala Erasun ym., tuomio 15.6.1995 (Kok. 1995, s. I-1567).

6 — Ks. esim. 29.12.1992 annettu tuomio nro 1567/91.

7 — EYVL 1993, C 321, s. 2.

8 — Kok. 1995, s. I-1567 ja I-1569.

yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitetun työttömyyskorvauksen kaltaista työttömyyskorvausta, jota kantajat hakevat, on pidettävä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna työttömyysetuutena."

II — *Toinen ennakkoratkaisukysymys*

19. *Kantajat* esittävät toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta seuraavaa: perustamissopimuksen 48—51 artiklaan kirjatun sen yleisperiaatteen pohjalta, jonka mukaan siirtotyöläiselle ei saa koitua vahinkoa siitä, että hän käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, kantajat viittaavat yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön. Asioissa Ugliola [9], Kaufmann [10], Galati [11], Paraschi [12], Bronzino [13] ja Gatto [14] annettujen tuomioiden perusteella kantajat katsovat, että silloin, kun jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuutta koskevan oikeuden saamisen edellytyksenä on ennalta määritelty tosiasiallinen tilanne, yhteisöjen tuomioistuin on antanut mahdollisuuden ottaa huomioon tämän tilanteen kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä sovellettaessa, vaikka tilanne olisi toteutunut jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön alaisuudessa. Tätä periaatetta sovellettaessa ennakkoratkaisukysymykseen on kantajien mukaan vastattava myöntävästi.

20. Kantajat toisin sanoen katsovat, että vaikka riidanalaista korvausetuutta koskevan oikeuden saamisen edellytyksenä on se, että hakemuksen tekohetkellä kaikki eläkeoikeuden saamisen edellytykset ikäedellytystä lukuun ottamatta täyttyvät maksuihin perustuvassa sosiaaliturvajärjestelmässä, ei voida väittää, että kyseessä olisi väistämättäkin oltava *Espanjan lainsäädännön mukainen eläke* (olipa Espanjassa kyse täydestä eläkkeestä tai suhteellisesti määräytyvästä eläkkeestä).

21. Jos tällainen rajoitus sitä vastoin olisi hyväksyttävä, on vaikea ymmärtää, miksi Espanjan lainsäätäjä ei kaksi kertaa sitä säädöstekstiä muuttaessaan, johon oikeuden saaminen perustuu [15], ole lisännyt siihen ilmaisua "Espanjan". Ei myöskään voida hyväksyä sitä, että jäsenvaltio yksipuolisesti asettaisi tällaisen rajoituksen vapaalle liikkuvuudelle. Lisäksi kantajat huomauttavat, että tällainen rajoitus olisi yhteisön oikeuden kanssa yhteensopimaton aluemääräys. [16]

22. *Espanjan hallitus* esittää ensinnäkin yhden alustavan kysymyksen, johon sisältyy kaksi vaihtoehtoa. Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevien yhteisön säännösten nojalla on edelleen olemassa erilaisia sosiaaliturvajärjestelmiä, joissa erilaiset laitokset myöntävät erilaisia etuuksia joko

9 — Asia 15/69, Ugliola, tuomio 15.10.1969 (Kok. 1969, s. 363).

10 — Asia 184/73, Kaufmann, tuomio 15.5.1974 (Kok. 1974, s. 517).

11 — Asia 33/75, Galati, tuomio 30.10.1975 (Kok. 1975, s. 1323).

12 — Asia C-349/87, Paraschi, tuomio 4.10.1991 (Kok. 1991, s. I-4501).

13 — Asia C-228/88, Bronzino, tuomio 22.2.1990 (Kok. 1990, s. I-531).

14 — Asia C-12/89, Gatto, tuomio 22.2.1990 (Kok. 1990, s. I-557).

15 — Alkuperäinen säännös perustuu 2.8.1984 annetun lain nro 31/84 13 2 momenttiin; tätä lakia muutettiin 31.3.1989 annetulla kuninkaan asetuksella nro 3/89 ja viimeksi sitä muutettiin 20.6.1994 annetulla kuninkaan asetuksella nro 1/94.

16 — Asia 61/65, Vaassen-Göbbels, tuomio 30.6.1966 (Kok. 1966, s. 377).

pelkästään kansallisen lainsäädännön tai yhteisön oikeudella täydennetyn kansallisen lainsäädännön perusteella. Kansallisen lainsäädännön mukaisen etuuden saamiseksi on välttämätöntä turvautua kyseisen valtion kansallisen lainsäädännön mukaiseen vähimmäisperusteeseen. Tämän vähimmäisperusteen on perustuttava tämän lainsäädännön mukaisiin vakuutusmaksuihin ja vakuutus- tai työskentelykausiin. Yhteisön oikeus voi vain tällä edellytyksellä täydentää kansallisia säännöksiä.

23. Espanjan hallitus muistuttaa kuitenkin, että pääasian kantajat eivät ole koskaan kuuluneet espanjalaiseen sosiaaliturvajärjestelmään eivätkä he ole koskaan maksaneet sen vakuutusmaksuja. He eivät näin ollen voi täydentää niitä kausia, jolloin heidän osaltaan olisi maksettu vakuutusmaksuja Espanjassa, jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti täyttyneillä kausilla siitä yksinkertaisesta syystä, ettei näitä ensiksi mainittuja kausia ole olemassa.

24. Tämän vuoksi on Espanjan hallituksen mukaan tarkasteltava asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 3 kohtaa. Tämän säännöksen mukaan vakuutus- tai työskentelykaudet lasketaan yhteen kyseisen artiklan 1 kohdassa säädetyllä tavalla ainoastaan silloin, kun sen osalta, jonka etua asia koskee, olisivat viimeksi täyttyneet vakuutus- tai työskentelykaudet sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan hän hakee etuuksia. Kukaan tämän tapauksen kantajista ei koskaan ole maksanut vakuutusmaksuja Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään tai kenenkään heidän osaltaan ei viimeksi tai sitä aiemmin ole täyttynyt vakuutus- tai työskentelykausia Espanjassa.

25. Espanjan hallitus päättelee, että etuuden myöntäminen kantajille olisi vastoin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklassa tavoiteltua päämäärää. Espanjan hallitus siis vastustaa sitä, että jossakin toisessa jäsenvaltiossa täyttyneet vakuutus- tai työskentelykaudet otetaan huomioon,

— kun etuuden hakija ei ole maksanut vakuutusmaksuja ja kun hänen osaltaan ei ole täyttynyt yhtään vakuutus- tai työskentelykautta siinä jäsenvaltiossa, jossa etuutta haetaan;

— kun etuuden hakijan osalta viimeinen vakuutuskausi ei ole täyttynyt tai kun hän ei ole maksanut viimeistä vakuutusmaksua tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

26. Tämän päätelmän tekemisen jälkeen Espanjan hallitus katsoo, ettei enää ole tarpeen vastata toiseen ennakkoratkaisukysymykseen; [17] tämän vuoksi sen esittämien huomautusten loppuosa on puhtaasti hypoteettinen.

27. Espanjan hallituksen mukaan näissä yhdistetyissä asioissa kyse ei ole pelkästään vakuutuskausien huomioon ottamisesta työttömyysetuuden saamiseksi. Kyse on itse

17 — Ks. edellä 11 kohta.

asiassa toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti saadun, *eläkettä koskevan oikeuden* huomioon ottamisesta. Tällaisesta ratkaisusta aiheutuu useita ongelmia:

— tällainen ratkaisu ei missään tapauksessa voisi perustua asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 1 kohtaan, koska se ylittäisi tämän säännöksen soveltamisalan;

— toinen ongelma aiheutuu siitä, että jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen olisi ratkaistava kysymys siitä, onko asianomaisella henkilöllä jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukainen oikeus eläkkeeseen, mikä on vastoin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 13 artiklassa vahvistettua, vain *yhden* jäsenvaltion lainsäädännön soveltamista koskevaa periaatetta;

— lisäksi siitä aiheutuu se ongelma, että kyseistä työttömyyskorvausta koskevan oikeuden saamisedellytyksenä ei ole mikä tahansa eläkeoikeus vaan oikeus saada maksuihin perustuvaa eläkettä sosiaaliturvajärjestelmässä.

28. Espanjan hallitus huomauttaa yhteenvedonomaisesti, että järjestelmien kattavuudesta johtuen oikeuksia syntyy keinotekoisesti. Sen mukaan ei voida hyväksyä sitä, että kuka tahansa työntekijä, joka on saavuttanut 52 vuoden iän ja saanut minkä tahansa lainsäädännön mukaisen oikeuden eläkkeeseen, voisi tulla Espanjaan nostamaan työttömyyskorvausta ilman, että hän olisi koskaan maksanut espanjalaisen sosiaaliturvajärjestelmän vakuutusmaksuja.

29. *Komissio* katsoo, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklaa on tulkittava kokonaisvaltaisesti. On tutkittava, voidaanko tätä säännöstä soveltaa näihin yhdistettyihin asioihin. Pääasiallinen arviointiperuste on säännöksen 3 kohdassa säädetty peruste eli viimeksi täyttyneitä vakuutuskausia koskeva arviointiperuste. Tältä osin lähtökohtana on oltava, että kantajien osalta yksikään työskentelykausi ei ole täyttynyt Espanjassa. Tästä huolimatta kaikkien kolmen osalta on silloin, kun he saivat työttömyyskorvausta Espanjassa, maksettu sosiaaliturvajärjestelmän eri osien eli sairausvakuutuksen ja sosiaalihuollon vakuutusmaksuja.

30. Sosiaaliturvajärjestelmän sen osan osalta, johon vakuutusmaksut on maksettu, komissio viittaa asiassa Warmerdam-Steggerda 12.5.1989 annettuun tuomioon [18] ja väittää, ettei sillä juurikaan ole merkitystä, ovatko vakuutuskaudet täyttyneet samassa sosiaaliturvajärjestelmän osassa vai eivät. Se, että kantajat eivät ole maksaneet Espanjan työttömyysvakuutusjärjestelmän vakuutusmaksuja, ei siis voi estää joissain toisissa jäsenvaltioissa täyttyneiden sellaisten kausien huomioon ottamista, joina vakuutusmaksuja on maksettu työttömyysvakuutusjärjestelmään.

18 — Asia 388/87, Warmerdam-Steggerda, tuomio 12.5.1989 (Kok. 1989, s. 1203).

31. Komissio katsoo, että kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida, täyttyykö asetuksen 67 artiklan 3 kohdassa säädetty edellytys. Jos se täyttyy, mikään ei estä vakuutuskausien yhteenlaskemista 67 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Niinpä komissio kannattaa myöntävän vastauksen antamista toiseen ennakkoratkaisukysymykseen.

32. Toisen kysymyksen kysymyksenasettelun ja kysymyksen esittämisyhteyden perusteella voidaan olettaa, että yhteisöjen tuomioistuinta on pyydetty toteamaan, voiko Espanjan lainsäädännön mukaista, yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitettua työttömyyskorvausta koskevan oikeuden saamisedellytys eli useat sellaiset edellytykset, jotka on asetettu vanhuuseläkkeelle sosiaaliturvajärjestelmässä (odotusoikeus eläkkeeseen), lukuun ottamatta ikäedellytystä, täyttyä, jos asianomaisella henkilöllä on *odotusoikeus eläkkeeseen jonkin toisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.*

33. Riidanalaista työttömyyskorvausta koskevan oikeuden saamisedellytyksien joukossa on *kaksi* arviointiperustetta, jotka ovat tyypiltään maksuihin perustuvia ja joiden osalta asetuksen 67 artiklan 1 kohdalla voi mahdollisesti olla merkitystä. Ensimmäinen arviointiperuste koskee työttömyysvakuutusjärjestelmän vakuutusmaksujen maksamista kuuden vuoden työssäolon aikana. Toinen arviointiperuste on odotusoikeus myöhemmin maksettavaan eläkkeeseen.

34. Komission huomautuksista ilmenee, että komissio viittaa joka kohdassa ensimmäiseen näistä kahdesta arviointiperusteesta. Kansallisen tuomioistuimen ja asianosaisten ilmoittamien seikkojen perusteella tämä arviointiperuste ei kuitenkaan näytä aiheuttavan ongelmia Espanjan viranomaisille ja tuomioistuimille. Espanjan lainsäädännössä ei edellytetä, että kuuden vuoden kausi, jona vakuutusmaksuja on maksettu, olisi täyttynyt välittömästi ennen hakemuksen tekemistä. Koska edellytys siitä, että työttömyysvakuutusjärjestelmän vakuutusmaksuja olisi maksettu kuuden vuoden ajan, ei näytä aiheuttaneen ongelmia pääasioissa, katson, että yhteisön oikeuden mukaista on, että tämä edellytys täyttyy, vaikka kausi on täyttynyt jonkin toisen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

35. Tarkastelun on siis keskityttävä toiseen arviointiperusteeseen eli eläkettä koskevaan odotusoikeuteen. Myös Espanjan hallitus on pitänyt tätä arviointiperustetta ratkaisevana.

36. Mielestäni on ensiksi tarkasteltava kysymystä *asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan soveltuvuudesta* tässä yhteydessä ennen kuin tutkitaan, mitä tosiseikkoja Espanjan lainsäädäntöä sovellettaessa on otettava huomioon tämän säännöksen perusteella. On merkityksellistä, etteivät kantajat ole toisen kysymyksen osalta esittämissään huomautuksissa maininneet asetuksen 67 artiklaa. Komissio puolestaan on sekä kirjallisissa huomautuksissaan että istunnossa katsonut, että 67 artiklan soveltuvuus riidanalaisiin tosiseikkoihin on ongelmallista. Espanjan hallitus katsoo, että 67 artikla estää kantajia saavuttamasta haluamaansa lopputulosta.

Espanjan hallituksen mukaan jossakin toisessa jäsenvaltiossa saadun, eläkettä koskevan odotusoikeuden mahdollinen huomioon ottaminen ei sovi yhteen asetuksen 67 artiklan soveltamisalan kanssa.

37. Ensiksi on tarkasteltava tarkemmin 67 artiklan paikkaa asetuksessa (ETY) N:o 1408/71. Tämä artikla on ensimmäinen säännös 6 luvussa, jonka otsake on "Työkyvyttömyysetuudet". [19] Kyseinen 67 artikla on yksi niistä perusteista, joilla työttömyysetuus saadaan. Tässä artiklassa velvoitetaan ottamaan huomioon jonkin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet [20] tai työskentelykaudet [21] siinä määrin kun niillä on vaikutusta työttömyyskorvausta koskevan oikeuden saamiseen. Suhteesta toimivaltaiseen jäsenvaltioon säädetään 67 artiklan 3 kohdassa, jossa edellytetään, että sen osalta, jonka etua asia koskee, ovat viimeksi täyttyneet vakuutus- tai työskentelykaudet sen lainsäädännön mukaisesti, jonka mukaan etuuksia haetaan.

38. Ei pidä jättää huomiotta, että työttömyysetuuksia koskevan oikeuden saamiseen liittyvällä ilmaisulla "viimeksi" ei enää ole merkitystä pääasioissa kyseessä olevissa tapauksissa. Kaikki kolme kantajaa ovat saaneet työttömyysetuuksia pelkästään Espanjan kansallisen lainsäädännön nojalla. Näitä etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi kansallista oikeusperustetta ei ole tarvinnut "täydentää" yhteisön oikeudella. Kaikki kolme kantajaa ovat jo tietyn ajan kuuluneet Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään ja saaneet työttömyysetuuksia. On siis vakavia syitä epäillä, voidaanko asetuksen 67 artiklaa soveltaa sellaista etuutta koskevaan oikeuteen, joka myönnetään työttömyysetuuden jälkeen ja jolla on tiettyjä eläkeiässä myönnettävän sosiaalihuollon etuuden piirteitä.

39. Komissio näyttää pitävän itsestään selvänä asetuksen 67 artiklan soveltuvuutta ja se onnistuu tältä osin ylittämään 67 artiklan 3 kohdan mukaisen esteen ottamalla huomioon ne vakuutuskaudet, jotka kantajien osalta ovat täyttyneet niinä aikoina, jolloin he kuuluivat Espanjan sosiaaliturvaan. Komission perustelut perustuvat lopullisesti siihen, että kantajille on jo aiemmin myönnetty oikeus Espanjan työttömyysvakuutuksen etuuksiin.

40. Komission perustelut ovat selkeitä ja yksiselitteisiä. Yhteisöjen tuomioistuin on tosiaankin katsonut asiassa Warmerdam-Steggerda antamassaan tuomiossa, [22] ettei asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 1 kohdassa edellytetä, että jäsenvaltion toimivaltainen laitos voi laskea jossakin toisessa jäsenvaltiossa täyttyneet työskentelykaudet yhteen vain, jos näitä kausia pidetään siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne ovat täyttyneet, sosiaaliturvajärjestelmän saman osan mukaisina vakuutuskausina.

19 — Tämä 6 luku kuuluu asetuksen III osastoon.

20 — Ks. asetuksen 67 artiklan 1 kohta.

21 — Ks. asetuksen 67 artiklan 2 kohta

22 — Ks. edellä alaviite 18.

41. Toisin kuin nyt käsiteltävinä olevissa yhdistetyissä asioissa, asiassa Warmerdam-Steggerda oli kyse hakemuksesta, jonka tekemistä tosiasiallisesti edelsi työskentelykausia. Asiassa oli näin ollen kyse *oikeudesta* työttömyysetuuteen. Kyse oli edeltävän työskentelyjakson muodostaman aineellisen seikan huomioon ottamisesta sellaisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön, jonka mukaan työttömyyskorvausta haettiin, mukaisen oikeuden saamisedellytyksenä.

42. Täytyy tosin antaa periksi komissiolle sen verran, että todetaan, että asetuksen 67 artiklan 3 kohdassa käytetyllä ilmaisulla "vakuutuskaudet" ei välttämättä tarkoiteta työttömyysvakuutuksen vakuutuskausia. Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 1 artiklassa määritellään yleisesti asetuksessa käytetyt käsitteet ja kyseisen artiklan r kohdassa säädetään, että "'vakuutuskausilla' tarkoitetaan maksukausia tai työskentelykausia tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, sen mukaan kuin ne on määritelty tai tunnustettu vakuutuskausiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne on täytetty tai niitä pidetään täytettyinä, ja kaikkia kausia, joita käsitellään sellaisina, jos niitä pidetään sanotun lainsäädännön mukaan vakuutuskausia vastaavina".

43. Tästä yleisestä määritelmästä huolimatta asetuksen 67 artiklan 3 kohdassa käytetyn ilmaisun "vakuutuskaudet" paikkaa eikä tämän ilmaisun tavoitetta ja päämäärää pitäisi jättää huomiotta. Vaikkei ilmaisusta välttämättä haluttaisikaan päätellä, että kyse on työttömyysvakuutuksen mukaisesti täyttyneistä vakuutuskausista, jonkin jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän mukaisesti täyttyneet vakuutuskaudet olisi kuitenkin laajemmassa merkityksessä otettava huomioon myös annettaessa turvaa työttömyyden varalle.

44. Jos tätä arviointiperustetta sovelletaan pääasioissa täyttyneisiin vakuutuskausiin Espanjan sosiaaliturvajärjestelmää sovellettaessa, vaikuttaisi siltä, etteivät kyseiset vakuutuskaudet riittäisi niin määritellyn tavoitteen saavuttamiseksi. Jos niitä vakuutusmaksuja, jotka työvoimaviranomaiset ovat asianosaisten henkilöiden puolesta työttömyyskorvauksen myöntämisen yhteydessä maksaneet sairausvakuutuskassaan ja perheetuuskassaan, haluttaisiin pitää kyseisessä säännöksessä tarkoitettuina vakuutuskausina, tästä seuraisi seuraava ristiriitainen tilanne: itse etuuden myöntämisestä seuraisi, että asianomainen henkilö saisi oikeuden samanlaiseen etuuteen. [23] Edellä esitettyjen huomioiden perusteella epäilen kuitenkin, onko komission ehdottamaa ratkaisua hyväksyttävä.

45. Mielestäni on tarkasteltava tätä seikkaa lähemmin ja palautettava mieleen näiden oikeudenkäyntien täsmällinen kohde. Kyse ei ole minkä tahansa kansallisen työttömyysvakuutuksen mukaisten aiempien vakuutuskausien yhteenlaskemisesta. (Vaaditut kuusi vuotta, joilta vakuutusmaksuja on maksettu, otetaan huomioon, vaikka nämä kaudet ovatkin täyttyneet jonkin toisen jäsenvaltion

23 — En tässä yhteydessä tietenkään tarkoita lain perusteella vastaavia kausia kuten esimerkiksi työttömyyskausia, jotka kansallista lainsäädäntöä sovellettaessa otetaan huomioon määriteltäessä eläkettä koskevia oikeuksia.

lainsäädännön mukaan.) Kyse ei myöskään ole vakuutus- tai työskentelykausien yhteenlaskemisesta työttömyysvakuutuksen piiriin pääsemiseksi. Kyse on ennen kaikkea vakuutuskausien yhteenlaskemisesta *eläkeoikeuden* saamiseksi.

46. Eläkkeitä koskevien oikeuksien saamiseen ja laskemiseen yhteisön oikeuden nojalla sovelletaan säännöksiä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 3 luvussa, jonka nimi on "Vanhuus ja kuolema (eläkkeet)" [24]. Kyseisessä luvussa olevassa 45 artiklassa säädetään erityisesti vakuutuskausien huomioon ottamisesta. Vakuutuskausien yhteenlaskemisesta eläkeoikeuden saamiseksi ei siis säädetä asetuksen 67 artiklassa. Mielestäni näyttää siis lopullisesti epäselvältä, onko vakuutusmaksuja, jotka on maksettu työttömyyskorvauksen myöntämisen yhteydessä sosiaaliturvajärjestelmän muihin osiin, pidettävä 67 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuina vakuutuskausina, kuten komissio ehdottaa. Tähän johtopäätökseen päädyttäessä vältetään lisäksi joutumasta vastakkain Espanjan hallituksen edustaman kannan kanssa; Espanjan hallitus katsoo, että 67 artikla estää toisessa jäsenvaltiossa saadun, eläkettä koskevan odotusoikeuden huomioon ottamisen.

47. Tässä yhteydessä ei myöskään ole kyse sen määrittelemisestä, saadaanko odotusoikeus eläkkeeseen ja kuinka se saadaan, vaan tässä on kyse siitä, voiko siitä, että tämä arviointiperuste täyttyy jonkin kansallisen lainsäädännön nojalla, seurata yhteisön oikeuden nojalla jonkin toisen lainsäädännön mukaisen eläkeoikeuden saaminen.

48. Käsitteen "odotusoikeus eläkkeeseen" korostaminen on haetun espanjalaisen etuuden tavoitteen mukainen, sellaisena kuin kyseinen tavoite on esitelty oikeudenkäynnin aikana. Tällä avustuksen luonteisella työttömyyskorvauksella on tarkoitus turvata tiettyyn ryhmään kuuluvien sellaisten henkilöiden taloudellinen tilanne, joille heidän ikänsä huomioon ottaen on vain vähäisiä mahdollisuuksia päästä uudelleen mukaan työelämään ja jotka ovat työskennelleet palkattuina työntekijöinä huomattavan pitkiä ajanjaksoja, jolloin he ovat kuuluneet sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, mutta jotka eivät kuitenkaan vielä ole saavuttaneet eläkeikää. Eläkettä koskevalla odotusoikeudella on näin suuri merkitys oikeuden saamisedellytyksenä juuri sen vuoksi, että halutaan olla varmoja siitä, että kyse on *siirtymäajan ratkaisusta, joka menettää merkityksensä silloin, kun asianomainen henkilö saavuttaa eläkeiän.* Tämän vuoksi niiden etuuksien alkuperällä, joita asianomainen henkilö voisi hakea eläkeoikeuden saatuaan, ei ole merkitystä.

49. Vaikka jossakin toisessa jäsenvaltiossa saadun eläkettä koskevan odotusoikeuden muodostamaa seikkaa ei näin ollen voida ottaa huomioon Espanjan lainsäädännössä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 1 kohdan nojalla, on kysyttävä, onko yhteisön oikeuden perusteella otettava huomioon tämä jossain toisessa jäsenvaltiossa tai joissakin toisissa jäsenvaltioissa saatu oikeusasema, ja jos se on otettava huomioon, millä perusteella näin on tehtävä.

24 — Tämä luku kuuluu asetuksen III osastoon.

50. Työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevien säännösten soveltamisen alalta on olemassa paljon oikeuskäytäntöä, joka koskee jossakin toisessa jäsenvaltiossa ilmenneiden tosiseikkojen tai oikeudellisten seikkojen huomioon ottamista. Tämä oikeuskäytäntö koskee lähinnä sosiaaliturvajärjestelmän eri osia koskevia säännöksiä. Edellä mainitussa asiassa Warmerdam-Steggerda annetussa tuomiossa [25] kyse oli sellaisten tosiasiallisten työskentelykausien huomioon ottamisesta, joilla jossain toisessa jäsenvaltiossa oli oikeudellisia seurauksia *työttömyyskorvauksen* saamisen kannalta.

51. Asiassa Bronzino [26] ja asiassa Gatto [27] annetut tuomiot koskivat *perhe-etuuksien* myöntämisen edellytyksiä. Yksi työttöminä ja huollettavina olevia jälkeläisiä koskevassa saksalaisessa laissa säädetyn, lapsilisää koskevan oikeuden saamisedellytyksistä oli, että jälkeläiset olivat kirjoittautuneet työnhakijoiksi. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tämä vaatimus voidaan täyttää myöskin jonkin toisen kansallisen lainsäädännön kuin sen lainsäädännön mukaan, jota sovelletaan etuuden myöntämiseen. *Perhe-etuuksien* alalla annetuista tuomioista voidaan mainita vielä tuomio, joka on annettu Luxemburgin suurherttuakuntaa vastaan nostetussa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa oikeudenkäynnissä, [28] jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että asumisedellytys oli yhteisön oikeuden vastainen.

52. *Työkyvyttömyyseläkkeen* saamisen edellytysten osalta [29] yhteisöjen tuomioistuin on todennut yhteisön oikeuden vastaiseksi sen, ettei sellaisia seikkoja ja olosuhteita, joiden perusteella viitekautta voitaisiin pidentää, oteta huomioon silloin, kun ne ovat ilmenneet työskentelyvaltiossa eivätkä siirtotyöläisen lähtövaltiossa. Myös näissä yhdistetyissä asioissa riidanalaisen lainsäädännön osalta yhteisöjen tuomioistuin on todennut seuraavaa:

”— — vaikka sitä muodollisesti sovelletaan jokaiseen yhteisön työntekijään, jonka osalta viitekautta näin ollen pidennetään, kyseisellä lainsäädännöllä kuitenkin voidaan, siltä osin kuin siinä ei säädetä mahdollisuudesta pidentää viitekautta silloin, kun ne seikat tai olosuhteet, jotka vastaavat niitä, joiden perusteella viitekautta voidaan pidentää, ilmenevät jossain toisessa jäsenvaltiossa, vahingoittaa paljon merkittävämmällä tavalla siirtotyöläisiä, koska juuri siirtotyöläisillä on erityisesti sairaustapauksissa tai työttömäksi jäädessään taipumus palata lähtömaahansa.

Tällaisesta lainsäädännöstä seuraa näin ollen, että siirtotyöläiset eivät käytä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen”. [30]

25 — Mainittu edellä alaviitteessä 18.

26 — Mainittu edellä alaviitteessä 13.

27 — Mainittu edellä alaviitteessä 14.

28 — Asia C-111/91, komissio v. Luxemburg, tuomio 10.3.1993 (Kok. 1993, s. I-817).

29 — Asia C-349/87, Paraschi, tuomio 4.10.1991 (mainittu edellä alaviitteessä 12).

30 — Ks. tuomion 24 ja 25 kohta.

53. Myös asiassa Moscato 26.10.1995 annetussa tuomiossa [31] oli kyse *työkyvyttömyysetuuksista*; kyseinen asia koski toisessa jäsenvaltiossa täyttyneiden vakuutuskausien vaikutusta oikeuden saamiseen. Asia Moscato muistuttaa siis nyt tarkasteltavana olevia yhdistettyjä asioita. Asiassa Moscato antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että "kun jäsenvaltion lainsäädännössä työkyvyttömyysetuuksien myöntäminen riippuu erityisesti siitä edellytyksestä, että työntekijän liittyessä sovellettavassa lainsäädännössä säädettyyn järjestelmään hänen terveydentilansa perusteella ei voida ennustaa lyhyen ajan sisällä ilmaantuvaa työkyvyttömyyteen johtuvaa kykenemättömyyttä tehdä työtä, toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon myös asianomaisen henkilön muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutuskaudet, niin kuin ne olisivat sen soveltaman lainsäädännön mukaan täyttyneitä kausia". [32]

54. Yhteisöjen tuomioistuin on antanut 26.10.1995 edellistä tuomiota hyvin paljon muistuttavan tuomion asiassa Klaus, [33] joka koski *sairausetuuksien* myöntämistä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että "— — kun jäsenvaltion sovellettavassa lainsäädännössä sairauden perusteella myönnettävien rahaetuuksien myöntämisen edellytyksenä on, ettei vakuutettu ollut vielä silloin työkyvytön, kun hänen kuulumisensa tässä lainsäädännössä säädettyyn järjestelmään alkoi, toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon myös ne asianomaisen henkilön vakuutuskaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ikään kuin nämä kaudet olisivat täyttyneet toimivaltaisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan". [34]

55. Oikeuskäytännön suppean tarkastelun päätteeksi haluan mainita asiassa Vougioukas 22.11.1995 annetun tuomion; [35] kyseinen asia koski jonkin toisen kansallisen lainsäädännön mukaan tosiasiallisesti täyttyneiden sellaisten työskentelykausien huomioon ottamista, joiden oli täytettävä tietyt laissa säädetyt vaatimukset, jotta ne voitiin ottaa huomioon *eläkettä koskevan odotusoikeuden* saamiseksi. Yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa: "EY:n perustamissopimuksen 48 ja 51 artiklaa on tulkittava siten, että niiden vastaista on kieltäytyä ottamasta huomioon eläkkeeseen oikeuttavina sellaisia työskentelykausia, jotka virkamiesten ja sellaisina pidettävien henkilöiden erityisjärjestelmään kuuluva henkilö — — on suorittanut julkisissa sairaaloissa toisessa jäsenvaltiossa, kun samalla kansallisessa lainsäädännössä sallitaan tällainen huomioon ottaminen, jos nämä kaudet ovat täyttyneet vastaavissa laitoksissa valtion alueella". [36]

56. Perustamissopimuksen 51 artiklassa, joka on asetuksen (ETY) N:o 1408/71 oikeudellinen perusta, määrätään vähimmäisvaatimukseksi, joka sellaisten sosiaaliturvan alan toimenpiteiden on täytettävä, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, sen takaaminen, että "kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen". Tämä asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 jatkuvasti toistuva ajatus ilmenee myös 67 artiklan 1 koh-

31 — Asia C-481/93, Moscato, tuomio 26.10.1995 (Kok. 1995, s. I-3525).

32 — Ks. edellä alaviitteessä 31 mainitun tuomion tuomiolauselma.

33 — Asia C-482/93, Klaus, tuomio 26.10.1995 (Kok. 1995, s. I-3551).

34 — Ks. edellä alaviitteessä 33 mainitun tuomion tuomiolauselman 2 kohta.

35 — Asia C-443/93, Vougioukas, tuomio 22.11.1995 (Kok. 1995, s. I-4033).

36 — Edellä alaviitteessä 35 mainitun tuomion tuomiolauselman 3 kohta.

dasta. Vaikka aiemmin tarkasteltujen syiden johdosta tämä säännös ei olekaan välittömästi sovellettava, työntekijä voi mielestäni välittömästi vedota perustamissopimuksen 51 artiklassa vahvistettuun periaatteeseen.

57. Jos mahdollisuus vedota tähän periaatteeseen evättäisiin viittaamalla asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 3 kohtaan, vaikka kyseessä ei aiemmin mainittujen syiden vuoksi enää olekaan 67 artiklan soveltamisalaan kuuluva tapaus, tämä merkitsisi sitä, että asetus (ETY) N:o 1408/71 ei olisi johdonmukainen. Ylimääräisten esteiden asettaminen sosiaaliturvaetuuksien saamiselle ei ole asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan tavoitteen eikä kyseisen asetuksen päämäärien mukaista.

58. Perustamissopimuksen 51 artiklassa jäsenvaltion toimivaltaiset laitokset siis mielestäni velvoitetaan ottamaan huomioon tosiasiallisesti saatu eläkettä koskeva odotusoikeus.

59. Espanjan hallitus huomauttaa perustellusti, että siihen kansalliseen sosiaaliturvajärjestelmään, jonka mukaan etuuksia todennäköisesti tullaan hakemaan, on oltava oikeudellinen yhteys. Espanjan hallituksen mukaan ei voida hyväksyä sitä, että jokainen henkilö, joka on saanut eläkettä koskevan odotusoikeuden minkä tahansa kansallisen lainsäädännön mukaan, voisi tulla Espanjaan ja saada siellä eläkeiän saavuttamiseen saakka yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitettua työttömyyskorvausta. Näissä yhdistetyissä asioissa ei kuitenkaan ole kyse tällaisista tilanteista. Jokaisessa pääasiassa kantaja on päässyt Espanjan sosiaaliturvajärjestelmän piiriin pelkästään kansallisen lainsäädännön perusteella. On siis olemassa yhteys Espanjan lainsäädäntöön ilman, että olisi tarpeen turvautua ensin yhteisön oikeuteen. Sitä seikkaa, että asianomaisille henkilöille on ensiksi myönnetty työttömyysetuus joko sillä perusteella, että he ovat kotimaahan palaavia siirtotyöläisiä, tai sillä perusteella, että kyse on työntekijöistä, jotka osoittavat, että heille aiheutuu perhekustannuksia, on pidettävä yhteisön oikeuden kannalta merkityksellisenä seikkana.

60. Espanjan hallituksen toista väitettä, jonka mukaan muihin kansallisiin jäsenvaltioihin perustuvien, eläkettä koskevien oikeuksien tunnustaminen velvoittaisi Espanjan viranomaiset arvioimaan, onko tällainen oikeudellinen tilanne olemassa, on tarkasteltava relatiivisesti. On varmaa, että etuuden hakijan on voitava osoittaa, että hänellä on oikeus saada tietty etuus jonkin toisen kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän mukaan.

61. Eri jäsenvaltioiden toimivaltaisten laitosten yhteistyö asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltamisessa on riittävän hyvin tunnettua, toteutetaanpa se virallisissa tietojenvälitysmenetelmissä tai yhteisön tasolla yhtenäistettyjen lomakkeiden välityksellä. Eläkkeiden myöntämisessä lähdetään asetuksen (ETY) N:o 1408/71 44 artiklan 2 kohdan mukaan siitä, että silloin, kun jonkin kansallisen lainsäädännön mukaisen etuuden myöntämistä koskeva hakemus on esitetty, etuuden myöntämisessä on otettava huomioon kaikki eri maiden lainsäädäntö, jonka alainen se, jonka etua asia koskee, on ollut. Etuuden myöntäminen edellyttää väistämättäkin eri viran-

omaisten välistä tietojenvaihtoa. Eläkkeiden määrittelemisen osalta sovellettavat menettelytapasäännökset vahvistetaan asetuksen (ETY) N:o 574/72 36 artiklassa ja 41—43 artiklassa. [37]

62. Toimivaltaisen Espanjan laitoksen ei siis tarvitse arvioida jonkin toisen jäsenvaltion mukaisen eläkettä koskevan odotusoikeuden olemassaoloa, vaan se voi ottaa säädettyjen yhteistyökeinojen mukaisesti huomioon jonkun toisen jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen ilmoittamat tiedot.

63. Lopuksi on todettava, että väite, jonka mukaan ongelma johtuu siitä, että vaaditaan oikeutta sosiaaliturvajärjestelmän mukaiseen maksuihin perustuvaan ja tulevaisuudessa maksettavaan eläkkeeseen eikä odotusoikeutta millaiseen eläkkeeseen tahansa, on myöskin hylättävä. Tämä edellytys ei mielestäni voisi estää etuuden myöntämistä. Aiemmin mainittuja institutionaalisia tietojenvälitysmenetelmiä sovelletaan juuri silloin, kun eri jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmiä sovelletaan yhdessä. Sillä, että eläkettä koskeva odotusoikeus otetaan huomioon vain silloin, kun se on saatu sosiaaliturvajärjestelmän osana olevan eläkevakuutusjärjestelmän mukaisesti, vain yksinkertaistetaan asioita.

64. Tässä vaiheessa halusin huomauttaa, että yhteisön oikeudessa velvoitetaan, jollei välittömästi asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 1 kohdan perusteella niin ainakin perustamissopimuksen 51 artiklan perusteella, ottamaan huomioon jossakin toisessa jäsenvaltiossa saatu odotusoikeus eläkkeeseen.

65. Niinpä ehdotan yhteisöjen tuomioistuimelle, että se vastaisi toiseen ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

"Toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet kaudet myöntäessään yli 52-vuotiaille työttömille tarkoitettua työttömyyskorvausta, josta säädetään *Ley General de la Securidad Socialin* uuden tekstin hyväksymisestä 20.6.1994 annetun kuninkaan asetuksen nro 1/94 215 §:n 3 momentissa, siltä osin kuin näiden kausien aikana maksettujen maksujen perusteella henkilöllä on ikäedellytysten täyttyessä oikeus vanhuuseläkkeeseen toisessa jäsenvaltiossa."

III — *Kolmas ennakkoratkaisukysymys*

66. Kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellä halutaan täsmentää, mikä merkitys on sillä seikalla, että riidanalaisen korvausetuuden hakija ei voi osoittaa, että hänellä olisi

37 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 konsolidoitu versio (EYVL 1992, C 325, s. 96).

oikeus mihinkään Espanjan lainsäädännön mukaiseen, edes suhteellisesti määräytyvään eläkkeeseen. Kansallinen tuomioistuin viittaa tältä osin implisiittisesti niihin yhteisön säännöksiin, jotka liittyvät vanhuusetuuksien myöntämiseen ja niiden laskemiseen, kun tapaukseen sovelletaan useamman valtion kansallista lainsäädäntöä. Maininnan siitä, että vakuutusmaksuja on maksettu "alle vuoden", on ymmärrettävä viitattavan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 48 artiklaan, jonka 1 kohdassa säädetään, että laitos ei ole velvollinen myöntämään etuuksia sen soveltaman lainsäädännön mukan täyttyneiden sellaisten kausien osalta, joiden kesto ei ole yhtä vuotta, ja jos tämän lainsäädännön mukaan oikeutta etuuteen ei saada vain näiden kausien perusteella, joten jopa siinä tapauksessa, että sosiaaliturvan piiriin kuuluneen työskentelyn kesto Espanjassa ei ole yhtä vuotta, lähtökohtana on oltava, ettei Espanjan lainsäädännön mukaan ole syntynyt eläkettä koskevaa odotusoikeutta.

67. *Kantajien* kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen esittämien huomautusten osalta keskeinen tekijä on erottelu, jonka mukaan riita koskee työttömyyskorvauksen myöntämistä, minkä vuoksi ei ole sovellettava asetuksen (ETY) N:o 1408/71 48 artiklaa, joka koskee yksinomaan vanhuuseläkkeiden laskemista. Tätä väitettä perustellaan viittauksella asiassa Ventura 14.12.1988 annettuun tuomioon. [38]

68. Lisäksi kantajat väittävät, että jos riidanalaisen työttömyyskorvauksen myöntämisen yhteydessä edellytettäisiin Espanjan lainsäädännön mukaista, edes suhteellisestikin määräytyvää eläkettä koskevaa odotusoikeutta Espanjassa täyttyneen sellaisen työskentelykauden perusteella, jonka kesto on yli vuoden, tämä merkitsisi sellaisen lisäedellytyksen asettamista korvauksen myöntämiselle, jollaista ei ole voimassa olevissa säännöksissä.

69. *Espanjan hallitus* epäilee, voidaanko asetuksen (ETY) N:o 1408/71 48 artiklaa soveltaa työttömyysetuuksia koskevan 6 luvun yhteydessä. Espanjan hallitus huomauttaa, että asiassa Ventura annettu tuomio koski orvoneläkettä ja ettei sillä ole mitään yhteistä näiden yhdistettyjen asioiden kanssa. Se katsoo tämän vuoksi, että mikään ei estä 48 artiklan soveltamista asetuksen 67 artiklan soveltamisalalla siltä osin kuin kyse on eläkettä koskevan oikeuden saamisedellytyksestä.

70. *Komissio* puolestaan on ehdottomasti sitä mieltä, että asiassa Ventura annettua tuomiota on sovellettava soveltuvin osin, joten näissä yhdistetyissä asioissa ei ole otettava huomioon 48 artiklaa.

71. Kuten toiseen ennakkoratkaisukysymykseen liittyvistä huomautuksista ilmenee, eläkeoikeuksien saamista koskevilla säännöksillä voi olla vaikutusta asetuksen 67 artiklan soveltamisen yhteydessä vain siltä osin kuin niiden soveltaminen johtaisi myönteiseen

38 — Asia 269/87, Ventura, tuomio 14.12.1988 (Kok. 1988, s. 6411).

lopputulokseen eli eläkettä koskevaan odotusoikeuteen. Edunsaajan ominaisuus on yksi riidanalaista työttömyyskorvausta koskevan oikeuden saamisedellytyksistä.

72. Myös kolmas ennakkoratkaisukysymys koskee toisen kysymyksen tarkastelun yhteydessä jo mainittua ongelmaa eli sitä, voidaanko Espanjan lainsäädännössä säätää, että oikeus etuuteen saadaan vain, jos Espanjan sosiaaliturvajärjestelmässä on saatu odotusoikeus eläkkeeseen? Tämän lähestymistavan liiallinen suppeus ilmenee jo toisen kysymyksen osalta esitetyistä huomautuksista. Sillä, ettei asianomaisten henkilöiden osalta ole maksettu vakuutusmaksuja Espanjassa tai että niitä on maksettu alle vuoden, ei ole merkitystä, koska lopputulos on kuitenkin sama: heillä ei ole mitään tulevaisuudessa toteutuvia oikeuksia Espanjan eläkevakuutusjärjestelmässä.

73. Ennakkoratkaisukysymys ei koske seuraavaa seikkaa, joka kuitenkin on oleellinen kysymykseen annettavan vastauksen seurausten kannalta, eli sitä, että Espanjan sosiaaliturvajärjestelmän etuuksien saamisen on oltava mahdollista tavalla tai toisella, vaikkei välttämättä sillä perusteella, että maksetaan eläkevakuutuksen vakuutusmaksuja.

74. Näin ollen ehdotan, että kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen vastataan seuraavasti:

"Toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon jossain toisessa jäsenvaltiossa saatu oikeus vanhuuseläkkeeseen, vaikkei työntekijä ole maksanut vakuutusmaksuja Espanjassa tai kun hän on maksanut niitä siellä alle vuoden ajan, jos hänellä on oikeus saada Espanjan sosiaaliturvajärjestelmän etuuksia joko pelkästään kansallisella oikeusperusteella tai yhteisön oikeuden perusteella."

IV — *Neljäs ennakkoratkaisukysymys*

75. Kantajat ehdottavat ensinnäkin, että tämän kysymyksen sanamuotoa on täsmennettävä [39]. Heidän mukaansa virkkeessä käytettyä ilmaisua "siirtotyöläisillä, jotka osoittavat, että heillä on tällainen oikeus jossain toisessa jäsenvaltiossa", on täydennettävä ilmaisulla "ja jotka eivät kuitenkaan voi osoittaa, että heillä olisi tällainen oikeus Espanjan lainsäädännön perusteella". Kantajat perustelevat tätä ehdotusta sillä, ettei asioissa ole koskaan kiistetty, että työntekijät, jotka ovat saaneet odotusoikeuden eläkkeeseen jossakin toisessa jäsenvaltiossa mutta joiden osalta samalla on myös täyttynyt Espanjan sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvia työskentelykausia vähintään vuoden verran, voivat saavat riidanalaisen työttömyyskorvauksen.

39 — Ks. edellä 11 kohta.

76. Kantajat huomauttavat, että vähintään suhteellisesti määräytyvää eläkettä koskevan, Espanjassa saadun odotusoikeuden lisäksi toimivaltaiset laitokset ovat aina vaatineet lisäksi sitä, että 180 kuukauden pituinen maksukausi on täyttynyt, riippumatta siitä, onko etuutta hakevalla työntekijällä jo odotusoikeus eläkkeeseen jossain toisessa jäsenvaltiossa.

77. Kantajien neljännen ennakkoratkaisukysymyksen osalta esittämät huomautukset vastaavat suurelta osin niitä huomautuksia, jotka he ovat esittäneet toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta. Kantajat ehdottavat, että neljänteen kysymykseen vastattaisiin myöntävästi. Kantajien mukaan Espanjan lain suppea tulkinta olisi perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdan ja 51 artiklan samoin kuin niihin liittyvän oikeuskäytännön vastainen. Kantajat katsovat, että jos haluttaisiin todeta, että kyseinen oikeus saadaan vain, jos henkilöllä on eläkettä koskeva Espanjan lainsäädännön mukainen odotusoikeus, tämä merkitsisi sekä yhteisön oikeuden vastaista syrjintää että vapaan liikkuvuuden rajoitusta.

78. Neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen osalta Espanjan hallitus nimenomaisesti viittaa toista kysymystä koskeviin huomautuksiinsa. Espanjan lainsäädännön mukaisen riidanalaisen työttömyyskorvauksen saamiseksi etuuden hakijan ei tarvitse osoittaa, että hän täyttää ikäedellytystä lukuun ottamatta kaikki Espanjan sosiaaliturvajärjestelmän mukaisen eläkkeen myöntämisen edellytykset; jos niiden täyttäminen olisi näytettävä toteen, aiheuttaisi se automaattisesti sen, että sellaiset henkilöt, jotka ikäedellytystä lukuun ottamatta täyttävät kaikki eläkkeen myöntämisedellytykset jossakin toisessa jäsenvaltiossa, eivät voisi saada etuutta. Sen sijaan kaikkien Espanjan lainsäädännössä eläkkeen saamiselle säädettyjen edellytysten, ikäedellytystä lukuun ottamatta, kuten esimerkiksi vaatimuksen maksukausien vähimmäismäärästä, on täytyttävä. Espanjan lainsäädännössä säädetään muun muassa, että etuuden hakijan on osoitettava, että hänen osaltaan on täyttynyt maksukausia ainakin 15 vuoden verran, ja että näitä maksukausia on kertynyt viimeisen kahdeksan vuoden aikana ainakin kaksi vuotta. Espanjan hallituksen mukaan kyse on objektiivisesti todettavasta edellytyksestä eikä syrjivästä edellytyksestä. Sillä, ovatko 15 maksuvuotta täyttyneet yksinomaan Espanjan lainsäädännön mukaisessa järjestelmässä vai ovatko ne täyttyneet vain osittain Espanjan lainsäädännön mukaan ja muutoin jonkun toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ei ole merkitystä. Espanjan hallitus katsoo joka tapauksessa, että asetuksen 67 artiklan 3 kohdan mukaista on vaatia, että etuuden hakija on viimeksi maksanut vakuutusmaksuja vähintään kuukauden ajan Espanjan sosiaaliturvajärjestelmään.

79. *Komissio* puolestaan pitää vähimmäismaksukautta sellaisena seikkana, joka koskee yksinomaan sitä, kuinka nämä kaudet täyttyvät Espanjan sosiaaliturvajärjestelmässä. Komissio perustaa kantansa Espanjan sosiaaliturvalain 161 b §:ään. Jos nyt tarkasteltavana oleva työttömyysetuus haluttaisiin evätä sellaisilta työntekijöiltä, jotka ovat saaneet odotusoikeutensa eläkkeeseen muun jäsenvaltion kuin Espanjan lainsäädännön mukaan, vastaisi tämä oikeuskäytännössä tarkoitettua sosiaalisen avustuksen kiellettyä eväämistä ja samalla vapaan liikkumisen oikeuden käyttämisen estettä. Komissio

katsoo, että vaatimus, jonka mukaan kaikkien vanhuuseläkkeen saamisedellytysten ikäedellytystä lukuun ottamatta on pitänyt täyttyä sosiaaliturvajärjestelmien mukaan, on katsottava täytetyksi, vaikka nämä edellytykset olisivat täyttyneet jonkin toisen lainsäädännön mukaan. Komission mukaan toisenlainen tulkinta olisi perustamissopimuksen 48 ja 51 artiklan vastainen.

80. Asianosaisten viittaukset niihin huomautuksiin, jotka he ovat esittäneet toisen kysymyksen osalta, osoittavat jo, että neljänteen kysymykseen annettava vastaus riippuu toiseen kysymykseen annetusta vastauksesta.

81. On ensinnäkin tarkasteltava sitä kantajien esittämää huomautusta, joka koskee neljännen kysymyksen täsmentämistä ja joka on mielestäni täysin perusteltu. Kysymys on esitetty epäselvästi siltä osin kuin voitaisiin luulla, että jossakin toisessa jäsenvaltiossa saatu odotusoikeus eläkkeeseen estää haetun korvausetuuden saamisen. Edellä esitetystä ilmenee, ettei asia ole näin. Päinvastoin henkilöt, jotka eivät osoita, että heillä olisi oikeus vähintään suhteellisesti määräytyvään eläkkeeseen Espanjassa, eivät voi saada etuutta. Neljäs kysymys voitaisiin näin ollen muotoilla seuraavasti: "— — siirtotyöläisillä, jotka osoittavat, että heillä on tällainen oikeus *vain* jossakin toisessa jäsenvaltiossa, ei ole oikeutta kyseiseen korvaukseen — —". Sillä, valitaanko tämä sanamuoto vai kantajien ehdottama sanamuoto, ei ole merkitystä. Aineellisesti on selvää, että kysymyksellä halutaan selvittää, voidaanko se, että yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitettua työttömyyskorvausta koskevan oikeuden saamisedellytyksenä on vähintään suhteellisesti määräytyvä Espanjan eläke eläkeiässä, sallia yhteisön oikeuden valossa.

82. Espanjan hallituksen perusteluista saattaa aiheutua tosiseikkoja koskevia epäselvyyksiä. Tarkastelun jatkon kannalta on lähdettävä siitä, että sen tulkinnan mukaan, jonka Espanjan hallitus on tehnyt oikeudellisesta tilanteesta, on aina osoitettava, että henkilöllä on Espanjan lainsäädännön mukaan oikeus vähintään suhteellisesti määräytyvään eläkkeeseen eläkeiän saavutettuaan. On lisäksi tarpeen osoittaa 180 maksukuukautta, joista ainakin 24 on täyttynyt viimeisen kahdeksan vuoden aikana. Toisin sanoen on niin, että vaikka odotusoikeus eläkkeeseen voidaan saada jossain toisessa jäsenvaltiossa lyhyempien maksukausien perusteella ja vaikka odotusoikeuden saaminen voidaan näyttää toteen, se ei riitä täyttämään sitä riidanalaista oikeuden saamisedellytystä, joka Espanjan lainsäädännössä asetetaan korvauksen myöntämiselle.

83. Espanjan hallituksen viittaus asetuksen (ETY) N:o 1408/71 67 artiklan 3 kohtaan perustuvaan hyväksyttävään edellytykseen, joka koskee sitä, että vakuutusmaksuja on maksettava vähintään kuukauden Espanjan järjestelmään, on luonteeltaan puhtaasti hypoteettinen. Tällä edellytyksellä ei ole merkitystä yhdessäkään näistä kolmesta pääasiasta. Espanjan hallituksen edustaman kannan mukaan edes yhden vakuutusmaksun

maksaminen ei parantaisi kantajien asemaa, koska maksuja on maksettava vähintään vuoden pituiselta kaudelta, jotta saataisiin edes suhteellisesti määräytyvä Espanjan lainsäädännön mukainen eläke yhteisön oikeuden välityksellä. Tämä väite voidaan siis jättää tässä tarkastelussa huomiotta.

84. Tässä tosiseikkojen osalta näin määritellyssä yhteydessä voidaan todeta, että niille työntekijöille, jotka ovat tehneet töitä jossakin muussa jäsenvaltiossa kuin Espanjassa, aiheutuu mahdollisesti *kaksinkertaista haittaa*. Jossain toisessa jäsenvaltiossa saatu odotusoikeus eläkkeeseen ei ole riittävä, jos odotusoikeutta Espanjan eläkkeeseen ei ole. Jopa silloin, kun suhteellisesti määräytyvää Espanjan eläkettä koskevaan odotusoikeuteen liittyy jossain toisessa jäsenvaltiossa saatu odotusoikeus eläkkeeseen, haettu korvausetuus voidaan evätä, jos ei voida osoittaa, että vakuutusmaksuja on maksettu 180 kuukausierää tai vastaavalta ajalta.

85. Espanjan hallitus katsoo tämän jälkimmäisen seikan osalta, että kyseessä on objektiivisesti todettava edellytys, johon ei liity minkäänlaista syrjintää. Jos sen sijaan tarkastellaan vaatimusta siitä, että henkilöllä tosiasiallisesti on oltava eläkeoikeus eläkeiän saavuttaessaan, tämä edellytys näyttäytyy erilaisessa valossa. On totta, että työntekijöiden, jotka ovat työskennelleet koko työssäoloikänsä Espanjassa, on myöskin osoitettava, että he ovat maksaneet vakuutusmaksuja 180 kuukautta. Kyse on kuitenkin juuri yhdestä sellaisesta seikasta, joka on *espanjalaista eläkettä koskevan odotusoikeuden* saamisedellytys.

86. Jos odotusoikeus eläkkeeseen saadaan jonkin toisen kansallisen lainsäädännön mukaan vähemmillä maksukuukausilla, tavoiteltu tulos eli eläkkeen saaminen eläkeiässä saavutetaan. Niiden etuuksien alkuperä, joita asianomainen henkilö voi eläkeiän saavutettuaan saada, on merkitykseltään toissijainen. Sellaisen siirtotyöläisen osalta, joka on saanut odotusoikeuden eläkkeeseen jonkin toisen jäsenvaltion kuin Espanjan lainsäädännön mukaan, on lähdettävä siitä periaatteesta, ettei hän enää kuulu Espanjan sosiaaliturvan piiriin eläkeiän saavutettuaan.

87. Edellä kuvailtu mahdollinen haitta, joka koituu sellaisille siirtotyöläisille, jotka ovat työskennelleet koko työssäoloikänsä tai osan siitä Espanjan ulkopuolella muualla Euroopan yhteisöissä, on mielestäni perustamissopimuksen 48 ja 51 artiklassa tavoiteltujen päämäärien vastainen.

88. Katson siis, että se seikka, että haetun korvausetuuden myöntämisen vähimmäisedellytyksenä pidetään Espanjan lainsäädännön mukaista eläkettä koskevaa odotusoikeutta sellaisten työntekijöiden osalta, joille on jo myönnetty oikeus saada Espanjan sosiaaliturvajärjestelmän etuuksia yksinomaan kansallisen lainsäädännön perusteella,

on ristiriidassa perustamissopimuksen 48 ja 51 artiklassa vahvistettujen päämäärien kanssa.

89. Tämän vuoksi ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

"Sellainen edellytys, jonka mukaan siirtotyöläisten on yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitetun työttömyyskorvauksen saadakseen osoitettava, että vaaditun iän saavutettuaan heillä on oikeus saada Espanjan sosiaaliturvajärjestelmän maksamaa vanhuuseläkettä, ja jonka mukaan sellaisilla siirtotyöläisillä, jotka voivat osoittaa, että heillä on tällainen oikeus vain jossakin toisessa jäsenvaltiossa, ei ole oikeutta kyseiseen etuuteen, on ristiriidassa Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdan ja 51 artiklan kanssa, kyseiselle henkilöryhmälle on yksinomaan kansallisen lainsäädännön nojalla jo myönnetty oikeus saada sosiaaliturvajärjestelmän etuuksia."

C — Ratkaisuehdotus

90. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi ennakkoratkaisupyyntöön seuraavasti:

1) 2.8.1984 annetun lain nro 31/84, sellaisena kuin se oli muutettuna 31.3.1989 annetulla kuninkaan asetuksella, 13 §:n 2 momentissa (nykyään 20.6.1994 annetun kuninkaan asetuksen nro 1/94 215 §:n 3 momentti) säädettyä, yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitetun työttömyyskorvauksen kaltaista työttömyyskorvausta, jota kantajat hakevat, on pidettävä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna työttömyysetuutena.

2) Toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan täyttyneet kaudet myöntäessään yli 52-vuotiaille työttömille tarkoitettua työttömyyskorvausta, josta säädetään *Ley General de la Seguridad Social*in (sosiaaliturvaa koskeva yleislaki) uuden tekstin hyväksymisestä 20.6.1994 annetun kuninkaan asetuksen nro 1/94 215 §:n 3 momentissa, siltä osin kuin näiden maksukausien perusteella henkilöllä on ikäedellytysten täyttyessä oikeus vanhuuseläkkeeseen toisessa jäsenvaltiossa.

3) Toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon jossain toisessa jäsenvaltiossa saatu oikeus vanhuuseläkkeeseen, vaikkei työntekijä ole maksanut vakuutusmaksuja Espanjassa tai kun hän on maksanut niitä siellä alle vuoden ajan, jos hänellä on oikeus saada espanjalaisen sosiaaliturvajärjestelmän etuuksia joko pelkästään kansallisella oikeusperusteella tai yhteisön oikeuden perusteella.

4) Sellaisen edellytyksen kaltainen edellytys, jonka mukaan siirtotyöläisten on yli 52-vuotiaille henkilöille tarkoitetun työttömyyskorvauksen saadakseen osoitettava, että vaaditun iän saavutettuaan heillä on oikeus saada Espanjan sosiaaliturvajärjestelmästä maksettavaa vanhuuseläkettä, ja jonka mukaan sellaisilla siirtotyöläisillä, jotka voivat osoittaa, että heillä on tällainen oikeus vain jossain toisessa jäsenvaltiossa, ei ole oikeutta kyseiseen etuuteen, on ristiriidassa Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdan ja 51 artiklan kanssa, jos ja siltä osin kuin kyseiselle henkilöryhmälle on yksinomaan kansallisen lainsäädännön nojalla jo myönnetty oikeus saada sosiaaliturvajärjestelmän etuuksia.